

**“BOQIY DARBADAR” ROMANIDA QISMAT VA SINOV
MOTIVINING FOLKLORIY ILDIZLARI HAMDA RAMZIY
TAFAKKUR**

Nuritdinova Nigina Faxritdin qizi

Annotatsiya. Maqolada “Boqiy darbadar” romanida qismat va sinov motivining xalq og‘zaki ijodiga borib taqaluvchi ildizlari hamda folkloriy ramzlarning badiiy vazifasi yoritiladi.

Kalit so‘zlar: qismat, sinov motivi, folkloriy ramz, sahro, sukut, roman poetikasi.

Аннотация. В статье раскрываются фольклорные истоки мотивов судьбы и испытания в романе «Boqiy darbadar», а также художественная функция фольклорных символов.

Ключевые слова: судьба, мотив испытания, фольклорный символ, пустыня, безмолвие, поэтика романа.

Annotation. The article examines the folkloric roots of the motifs of fate and trial in the novel “Boqiy darbadar” and the artistic function of folkloric symbols.

Keywords: fate, motif of trial, folkloric symbol, desert, silence, poetics of the novel.

Xalq og‘zaki ijodida qismat va sinov motivi qahramonning ma’naviy kamolot yo‘lidagi asosiy bosqichi sifatida keladi. Isajon Sultonning “Boqiy darbadar” romanida bu motiv folklordan olingan ildizlarini saqlagan holda zamonaviy falsafiy va psixologik tafakkur bilan boyitilgan.

Qahramonning ichki izlanishi, qaror qabul qilishi va ruhiy o‘sishi folkloriy modelni saqlaydi, ayni paytda uni zamonaviy adabiyot kontekstida tanqidiy qayta talqin etishga imkon beradi. Shu jihatdan roman folklor motivlarini

shaxsiy va falsafiy sinov vositasi sifatida qo'llagan asar sifatida ilmiy tahlil uchun mustahkam asos bo'ladi.

Folklorda ramziy ifoda markaziy o'rin tutadi. Romanda ham sukut, sahro, shamol, qorong'ulik va yolg'izlik folkloriy ramzlar sifatida qahramonning ichki ruhiy holatini ochadi. Sahro obrazi xalq rivoyatlaridagi sinov va poklanish makoni motiviga mos keladi, biroq romanda u tashqi makon emas, qahramonning ichki bo'shlig'i va ruhiy iztirobini aks ettiruvchi ramzga aylanadi.

Xulosa shuki, romanda folkloriy motiv va ramzlar psixologik hamda falsafiy tafakkur bilan uyg'unlashib, folklorizmning zamonaviy nasrdagi chuqur semantik vazifasini namoyon etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sulton I. Boqiy darbadar. – Toshkent, 2010.
2. Пропп В. Я. Морфология сказки. – Л.: Наука, 1970. – 208 с.
3. Мелетинский Е. М. Поэтика мифа. – М.: Наука, 1976. – 407 с.
4. Бахтин М. М. Эпос и роман // Вопросы литературы и эстетики. – М.: Художественная литература, 1975. – С. 447–483.

